

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ
& ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ**

Τηλ. 213 130 7633

213 130 7621

213 130 7628

Email: koinovouleftikos@justice.gov.gr

Αθήνα, 01 -12-2022

Αρ. Πρωτ.: 251

Προς:

Τη Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοινοβουλευτικού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων

Κοιν.:

1. Υπουργό Παιδείας
& Θρησκευμάτων
2. Υπουργό Εργασίας
& Κοινωνικών Υποθέσεων
3. Υπουργό Υγείας
4. Βουλευτή: κα Άννα Ευθυμίου
(δια της αρμόδιας Υπηρεσίας
της Βουλής των Ελλήνων)

Ερώτηση: 465/24-10-2022

Σε απάντηση της υπ' αριθ. 465/24.10.2022 Ερώτησης, που κατέθεσε στη Βουλή των Ελλήνων η βουλευτής κα Άννα Ευθυμίου, με θέμα: «Σχεδιασμός και λήψη πρόσθετων μέτρων για την αντιμετώπιση των αδικημάτων σεξουαλικής φύσης σε βάρος των ανηλίκων», σας γνωρίζουμε, κατά το μέρος της αρμοδιότητάς μας, τα ακόλουθα:

Η προστασία της ανηλικότητας αποτελεί απόλυτη προτεραιότητα του Υπουργείου Δικαιοσύνης και τα ζητήματα που άπτονται των ανήλικων θυμάτων αντιμετωπίζονται με ιδιαίτερη ευαισθησία και προσοχή. Στο πλαίσιο αυτό, οι πρόσφατες αλλαγές του Ποινικού Κώδικα και του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας κινήθηκαν προς την κατεύθυνση του εξορθολογισμού των προβλεπόμενων ποινών και της αυστηροποίησης των διατάξεων, με σκοπό την αποτελεσματική προστασία των ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και τον κολασμό των εγκλημάτων που στρέφονται κατά ανηλίκων. Μέρος των τροποποιήσεων αυτών στην ποινική νομοθεσία, αποτέλεσε και η αύξηση της εκτιμώμενης επιβληθείσας ποινής στους καταδικασθέντες των εγκλημάτων αυτών.

Ωστόσο, στόχος του Υπουργείου Δικαιοσύνης δεν είναι μόνο η αυστηροποίηση της τιμώρησης των εγκληματιών που στρέφονται κατά ανηλίκων, αλλά και η λήψη ρυθμίσεων που αποσκοπούν στην πρόληψη, στην βελτίωση της θέσης του θύματος, στον αποτελεσματικότερο εντοπισμό των εγκλημάτων αυτών, και στην ταχύτερη και αποτελεσματικότερη εκδίκασή τους. Μερικές σημαντικές αλλαγές που έχουν συντελέσει στην δημιουργία ενός αυστηρού πλαισίου προστασίας της ανηλικότητας είναι:

- Προστέθηκε στην διάταξη του βιασμού περίπτωση τέλεσης του αδικήματος σε βάρος ανηλίκου με **μοναδική** προβλεπόμενη ποινή την ισόβια κάθειρξη. Πρόκειται για νεοπαγή πρόβλεψη, με την οποία καθίσταται σαφής με τον πλέον emphatic τρόπο η βούληση του νομοθέτη για την απόλυτη προστασία των εννόμων αγαθών της ζωής, της γενετήσιας ελευθερίας και της ανηλικότητας.

- Άλλαξε ο χρόνος έναρξης της παραγραφής των αδικημάτων της εμπορίας ανθρώπων, της αρπαγής ανηλίκου και των αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, και η παραγραφή ξεκινά πλέον από την ενηλικίωση του ανηλίκου με παρέκταση ενός επιπλέον έτους, εφόσον η πράξη είναι πλημμέλημα ή τριών επιπλέον ετών, εφόσον η πράξη είναι κακούργημα. Συγκεκριμένα, η παραγραφή ξεκινά στα 19 έτη για πλημμέλημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε βάρος ανηλίκου και στα 21 έτη για κακούργημα κατά της γενετήσιας ελευθερίας σε βάρος ανηλίκου. Με τη νέα αυτή ρύθμιση δίνεται η δυνατότητα, ειδικά για τα αδικήματα αυτά, τα οποία έχουν μία ιδιάζουσα λόγω της φύσης τους απαξία, να υπάρχει επαρκής χρόνος, κατά τον οποίο ο ανήλικος θα μπορεί να τα καταγγείλει και η Πολιτεία θα μπορεί να τα διώξει ώστε να διασφαλίζεται ότι δε θα μένουν ατιμώρητα.
- Επίσης, προβλέπεται πλέον η αυτεπάγγελτη δίωξη των αδικημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας όταν στρέφονται σε βάρος ανηλίκων. Έτσι, η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας (άρθρο 337 ΠΚ) και η προσβολή της γενετήσιας ευπρέπειας (άρθρο 353 ΠΚ) για τους ανηλίκους διώκεται πλέον αυτεπαγγέλτως. Με την ρύθμιση αυτή η προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας διώκεται αυτεπαγγέλτως, όταν έχει ως θύμα ανήλικο πρόσωπο, ηλικίας από δώδεκα έως δεκαοκτώ ετών, καθώς κάτω των δώδεκα ετών η πράξη είναι βαρύτερη και αυτεπαγγέλτως διωκόμενη. Προηγουμένως οι πράξεις αυτές διώκονταν κατόπιν εγκλήσεως, εντός προθεσμίας τριών μηνών, με αποτέλεσμα η προθεσμία αυτή να κρίνεται ως ασφυκτική για την καταγγελία τους. Πλέον, μετά τις πρόσφατες τροποποιήσεις ο χρόνος καταγγελίας του αδικήματος αυτού είναι πέντε έτη και ο εισαγγελέας δύναται να ασκεί δίωξη και κατόπιν αναφοράς, μήνυσης ή άλλης πληροφορίας ότι διαπράχθηκε το αδίκημα.
- Επεκτάθηκε η ρήτρα επικουρικότητας του αδικήματος του άρθρου 339 ΠΚ σε σχέση με το αδίκημα του άρθρου 342 ΠΚ, εκτός εκείνου του άρθρου 351Α ΠΚ - οι ποινές που προβλέπονται για το αδίκημα της γενετήσιας πράξης με ανήλικο έναντι αμοιβής, ήτοι στην παρ. 1 του άρθρου 351Α ΠΚ, αυστηροποιούνται και τα ηλικιακά όρια διευρύνονται με την ίδια λογική που ακολουθείται σε όλο το 19ο Κεφάλαιο του Ειδικού Μέρους του Ποινικού Κώδικα. Ταυτόχρονα, απαλείφεται η διαζευκτικότητα των ποινών ισόβιας ή πρόσκαιρης κάθειρξης στην περίπτωση που η πράξη της παρ. 1 του ίδιου άρθρου είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο του παθόντος και παραμένει μόνο η ποινή της ισόβιας κάθειρξης -, ώστε το αδίκημα της γενετήσιας πράξης με ανηλίκους (339 ΠΚ) να είναι επικουρικό τόσο σε σχέση με αυτό της γενετήσιας πράξης με ανήλικο έναντι αμοιβής (351Α ΠΚ), όσο και με εκείνο της κατάχρησης ανηλίκων (342 ΠΚ). Ο λόγος είναι ότι η κύρια απαξία σε όλα αυτά τα αδικήματα βρίσκεται στην προσβολή της ανηλικότητας, οπότε η βαρύτερη κάθε φορά μορφή εμφάνισής της, είτε η γενετήσια πράξη γίνεται έναντι αμοιβής είτε με κατάχρηση σχέσης εμπιστοσύνης ή φύλαξης, καλύπτει πλήρως τη σχετική απαξία της προσβολής. Ιδιαίτερα σημαντική αλλαγή είναι ότι για την περίπτωση του αδικήματος των γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους ή ενώπιόν τους (άρθρο 339 ΠΚ) το αδίκημα στη βασική του μορφή τιμωρείται πλέον μόνο ως κακούργημα, απαλείφεται δηλαδή η περίπτωση της πλημμεληματικής τιμώρησης. Στην ίδια λογική έχουν αναδιαμορφωθεί σε όλο το 19ο Κεφάλαιο τα ηλικιακά όρια των ανηλίκων και έχουν αναπροσαρμοσθεί και αυστηροποιηθεί οι προβλεπόμενες ποινές.
- Στα πλαίσια των τροποποιήσεων αυτών, το αδίκημα της τέλεσης γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους (αποπλάνηση ανηλίκων) αποτελεί πλέον κακούργημα σε όλες τις μορφές του. Κατά συνέπεια αν σήμερα κάποιος αποπλανήσει ανήλικο έως 12 ετών η προβλεπόμενη ποινή είναι κάθειρξη από 10-15 έτη και αν αποπλανήσει ανήλικο από 12-15 ετών η προβλεπόμενη ποινή είναι κάθειρξη από 5-15 έτη. Στην ίδια λογική έχουν αναδιαμορφωθεί σε όλο το 19ο Κεφάλαιο τα ηλικιακά όρια των ανηλίκων και έχουν αναπροσαρμοσθεί και αυστηροποιηθεί οι προβλεπόμενες ποινές (π.χ. κατάχρηση ανηλίκων, πορνογραφία ανηλίκων, γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής). Πριν της τελευταίας αλλαγής το αδίκημα της τέλεσης γενετήσιων πράξεων με ανηλίκους (αποπλάνηση) τιμωρούνταν ανάλογα με την ηλικία του ανηλίκου. Έτσι, τιμωρούνταν ως πλημμέλημα αν ο ανήλικος ήταν από 14-15 ετών με ποινή φυλάκισης από 2- 5

έτη. Αν ο ανήλικος ήταν από 12 – 14 ετών με κάθειρξη από 5-10 έτη και αν ο ανήλικος ήταν έως 12 ετών με κάθειρξη από 5 – 15 έτη.

- Διευρύνθηκε η προστασία του ανηλίκου με την κατάργηση της κατ' έγκληση δίωξης της βάνανυσης προσβολής της γενετήσιας ευπρέπειας προσώπων νεότερων των δεκαπέντε ετών.
- Επεκτάθηκε το αξιόποινο στην παρ. 2 του άρθρου 360Α ΠΚ, που αφορά στην εκμετάλλευση του υιοθετημένου παιδιού, προκειμένου να καλύψει ως δράστη, εκτός από αυτόν που δίνει κάποιον σε υιοθεσία ή μεσολαβεί σε αυτή, και εκείνον που υιοθετεί το παιδί, αποκομίζοντας έτσι ο ίδιος ή προσπορίζοντας σε άλλον αθέμιτο όφελος.
- Στο αδίκημα της κατάχρησης ανηλίκων προβλέπεται ότι ο ενήλικος, ο οποίος ενεργεί γενετήσιες πράξεις με ανήλικο, τον οποίο του έχουν εμπιστευθεί για να τον επιβλέπει ή να τον φυλάσσει, έστω και προσωρινά, τιμωρείται, αν ο παθών δεν συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών και χρηματική ποινή, ενώ αν ο παθών συμπλήρωσε τα δεκατέσσερα έτη, με κάθειρξη και χρηματική ποινή. Τα ηλικιακά όρια των ανηλίκων δηλαδή αναπροσαρμόστηκαν και οι προβλεπόμενες ποινές αυστηροποιήθηκαν.
- Όσον αφορά την τιμώρηση των εγκληματιών που στρέφονται κατά ανηλίκων, στα άρθρα 105B-110Α ΠΚ που ρυθμίζουν την απόλυση καταδίκου υπό όρο, σκοπείται η ενίσχυση της αντεγκληματικής αποτελεσματικότητας λόγω της μείζονος βαρύτητας και της συχνότητας εμφάνισης των συγκεκριμένων εγκλημάτων. Η ενίσχυση αυτή επιτυγχάνεται όχι μόνο με την απειλή σε επίπεδο αυξημένων κυρώσεων, αλλά και με την αυστηροποίηση των προϋποθέσεων της απόλυσης υπό όρο στο επίπεδο έκτισης των ποινών. Ειδικότερα με τη νέα ρύθμιση του άρθρου 105B, αυστηροποιούνται οι τυπικές προϋποθέσεις για την απόλυση υπό όρο του κρατούμενου. Με την παρ. 1, σε περίπτωση πρόσκαιρης κάθειρξης για τα εγκλήματα όπως, ο βιασμός ανηλίκου, η εμπορία ανθρώπων, η αρπαγή ανηλίκου, και όλα τα κατά της γενετήσιας ελευθερίας εγκλήματα, δίνεται η δυνατότητα για απόλυση υπό όρο μόνο αν έχουν εκτιθεί με ευεργετικό υπολογισμό τα τέσσερα πέμπτα (4/5) της ποινής. Άρα, από τα τρία πέμπτα (3/5) που ίσχυε, πλέον η ελάχιστη έκτιση της ποινής αυξάνεται στα τέσσερα πέμπτα (4/5). Με την παρ. 6 για τα παραπάνω εγκλήματα, απαιτείται πραγματική παραμονή σε σωφρονιστικό κατάστημα, ίση με τα τρία πέμπτα (3/5) της ποινής (πραγματική έκτιση της ποινής). Άρα, από τα δύο πέμπτα (2/5) που ίσχυε, σήμερα η ελάχιστη έκτιση της ποινής αυξάνεται στα τρία πέμπτα (3/5). Ακόμη, προβλέπεται ότι σε περίπτωση καταδίκης για τα παραπάνω εγκλήματα σε ποινή ισοβίου καθείρξεως, το κατώτατο όριο παραμονής στο σωφρονιστικό κατάστημα του καταδίκου αυξάνεται από δεκαέξι (16) έτη σε δεκαοκτώ (18) έτη (πραγματική έκτιση).

Συμπερασματικώς, με τις τροποποιήσεις του ΠΚ και του ΚΠΔ, το Υπουργείο Δικαιοσύνης αυστηροποιεί την ποινική μεταχείριση των αδικημάτων σε βάρος ανηλίκων σε μία προσπάθεια να θωρακίσει την ανηλικότητα. Το νομικό πλαίσιο προστασίας της ανηλικότητας αποτελεί ζήτημα μείζονος σημασίας και διαρκώς αναβαθμίζεται.

Περαιτέρω, σας γνωρίζουμε ότι υπό την εποπτεία του Υπουργείου Δικαιοσύνης τελεί η λειτουργία των **Αυτοτελών Γραφείων Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων-«Σπίτι του Παιδιού»** που αποτελούν αυτοτελείς περιφερειακές υπηρεσίες και η δράση τους άπτεται στην ατομική αξιολόγηση ανηλίκων θυμάτων για τον προσδιορισμό ειδικών αναγκών προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 68 του ν.4478/17. Επιπλέον, παρέχουν γενικές υπηρεσίες υποστήριξης στα ανήλικα θύματα και συνδράμουν τις προανακριτικές, ανακριτικές εισαγγελικές και δικαστικές αρχές για την προσήκουσα εξέταση των ανηλίκων θυμάτων. Καταλήγοντας, εκτιμούν την αντιληπτική ικανότητα και ψυχική κατάσταση των ανηλίκων θυμάτων με εξειδικευμένο προσωπικό που διαθέτουν και διαμορφώνουν τις κατάλληλες συνθήκες και χώρους για την εξέταση από τις προανακριτικές, ανακριτικές, εισαγγελικές και δικαστικές αρχές των ανηλίκων θυμάτων με σύγχρονο υλικοτεχνικό εξοπλισμό για την καταγραφή της κατάθεσης του ανηλίκου με ηλεκτρονικά οπτικοακουστικά μέσα.

Εδώ κι ένα έτος βρίσκονται σε πλήρη υπηρεσιακή λειτουργία τα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού Αθήνας» και «Σπίτι του Παιδιού Πειραιά», ενώ εντός του 2023 αναμένεται η έναρξη λειτουργίας του ήδη στελεχωμένου Αυτοτελούς Γραφείου Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων «Σπίτι του Παιδιού Θεσσαλονίκης» σε καινούριο κατάλληλα διαμορφωμένο χώρο και ακολουθούν και τα υπόλοιπα σε Πάτρα και Ηράκλειο.

Καθ' όλη τη διάρκεια των τελευταίων δύο ετών καταβάλλονται από το Υπουργείο Δικαιοσύνης άοκνες προσπάθειες ενίσχυσης της στελέχωσης των ανωτέρω υπηρεσιών. Τη στιγμή αυτή υπηρετούν στις εν λόγω δομές συνολικά: α) οκτώ (8) υπάλληλοι κλάδου ΠΕ Ψυχολόγων, εκ των οποίων επτά (7) μόνιμοι και μία (1) με Σύμβαση Εργασίας Ορισμένου Χρόνου 8 μηνών, β) πέντε (5) υπάλληλοι κλάδου ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων, εκ των οποίων τέσσερις (4) μόνιμοι και μία (1) με Σύμβαση Εργασίας Ορισμένου Χρόνου 8 μηνών καθώς και γ) μία (1) μόνιμη υπάλληλος κλάδου ΠΕ Διοικητικού. Επίσης, αναμένεται έως το τέλος του έτους η έκδοση από την υπηρεσία μας προκήρυξης για την πρόσληψη, με Σύμβαση Εργασίας Ορισμένου χρόνου (8 μηνών), τριών (3) υπαλλήλων κλάδου ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων στα Αυτοτελή Γραφεία Προστασίας Ανηλίκων Θυμάτων-Σπίτι Παιδιού Αθηνών και Πειραιά, κατόπιν της με αριθ. ΔΠΑΑΔ/Φ.ΕΓΚΡ./101/11741/19-9-2022 Εγκριτικής Απόφασης της Επιτροπής της παρ.1 του άρθρου 2 της ΠΥΣ: 33/2006. Επιπλέον, έχει υποβληθεί: α) αίτημα έγκρισης, μέσω του ετήσιου προγραμματισμού προσλήψεων έτους 2023, για την πρόσληψη με σειρά προτεραιότητας τεσσάρων (4) ΠΕ Ιατρών και δύο (2) υπαλλήλων κλάδου ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων και β) αίτημα έγκρισης, μέσω του Β' κύκλου κινητικότητας έτους 2022, για την κάλυψη οργανικών θέσεων με μετάταξη ενός (1) υπαλλήλου κλάδου ΠΕ Ψυχολόγων και ενός (1) υπαλλήλου κλάδου ΤΕ Επιμελητών Ανηλίκων προκειμένου να στελεχωθούν περαιτέρω οι ανωτέρω υπηρεσίες.

Τέλος, σας αποστέλλεται, προς ενημέρωσή σας, το με αριθμ. πρωτ. 2818/24.10.2022 έγγραφο της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργών, αναφορικά με την ένταξη στο πρόγραμμα σπουδών της Σχολής μαθημάτων στην ύλη των οποίων περιλαμβάνονται τα εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας και ειδικότερα εγκλήματα βιασμού - κατάχρησης σε ασέλγεια- αποπλάνησης παιδιών – διευκόλυνσης ακολασίας – μαστροπείας και σωματεμπορίας, με ιδιαίτερη έμφαση σε θέματα σεξουαλικής εκμετάλευσης ανηλίκων.

Κατά τα λοιπά, αρμόδιοι να σας ενημερώσουν είναι οι συνερωτώμενοι Υπουργοί.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΑΡΑΣ**

Με εντολή Υπουργού
Ακριβές αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Γραφείου
Γαβριέλα Σαρρή
κ.α.α
Η αρμόδια υπάλληλος
Μαρία Νούλα

Αριθμός σελίδων εγγράφου: ...4...
Αριθμός σελίδων συνημμένων:2...
Σύνολο σελίδων: 6